

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๒

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายระวี รุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี มาใช้ร่วมกัน กรณีตามมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) กำหนดลักษณะบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ อันจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๑ (๔) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความเป็นกลาง สร้างความเชื่อมั่นและยอมรับจากประชาชนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ซึ่งหมายรวมถึงหลักสุจริตซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งภายใต้หลักนิติธรรมด้วย

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้องเป็นที่ยุติว่า ก่อนผู้ถูกร้องได้รับการสรรหาและแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๖๘๘/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ กรณีกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงโต้แย้งในข้อเท็จจริงดังกล่าว แต่โต้แย้งเพียงว่าตนไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ดำรงตำแหน่งครบวาระ และเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน อีกรวาระหนึ่ง โดยระบุข้อความในใบสมัครรับเลือกตั้ง และให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานว่ามีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ถูกร้องในข้อหาแจ้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการตามหน้าที่ให้ขาดความอันเป็นเท็จในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานอันอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนได้รับความเสียหาย พนักงานอัยการจังหวัดเพชรบุรีเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ถูกร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดเพชรบุรี ต่อมาศาลจังหวัดเพชรบุรีมีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙๒/๒๕๕๙ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ ว่าผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ จำคุก ๖ เดือน และปรับ ๖,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ผู้ถูกร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน พฤติกรรมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาหรือจงใจทุจริตต่อหน้าที่ กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นพฤติกรรมที่ขาดหลักสุจริตอันเป็นหลักสำคัญภายใต้หลักนิติธรรมที่บุคคลจะพึงมีก่อนได้รับการสรรหาและแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

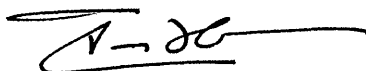
การที่ผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น เห็นว่า การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าว เป็นการล้างมลทินให้ผู้ที่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้เป็นผู้ที่ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย

ในกรณีความผิดนั้น ๆ อีกต่อไป แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างการกระทำผิดอันเป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัย ทั้งพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานกลางที่ทุกหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติและมีผลต่อกฎหมายอื่น ๆ ในลำดับเดียวกันหรือลำดับศักดิ์ที่ต่ำกว่า แต่การนำพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวมาบังคับใช้ในทางที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศจะกระทำมิได้ รัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้บุคคลที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ในวงราชการต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เนื่องจากมีเจตนารมณ์ให้บุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติและคุณสมบัติเหมาะสมเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน ไม่มีความมัวหมอง เพื่อให้บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน การที่ผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าว ย่อมไม่มีผลทำให้ผู้ถูกร้องไม่เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔)

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) นับแต่วันที่ที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง คือ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงทำให้สมาชิกวุฒิสภาโดยการสรรหาและแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๑) (ข) วางลง ให้เลื่อนบัญชีรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีรายชื่อสำรองตามมาตรา ๒๖๙ (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) โดยให้ถือว่าตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาล มีผลในวันอ่านคือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิก วุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟัง เป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ